

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 8 (skrajna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

MARČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za 4.50, mesečna K 1.50; za Nemčijo celoletno K 21.90; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 30.—.

Posamezne številke po 6 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstvarica 20 vin., pogojen prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Štev. 223.

V Ljubljani, v soboto dne 2. marca 1912.

Leto II.

Delavci iz Ljubljane in okolice!

Po dolgem počitku se snide v torek 5. t. m. zopet državni zbor. Grofu Stürgkhu se ni mudilo, zakaj nujne so le ljudske potrebe, ki pa po mnenju vlade lahko čakajo. Grofa Stürgkha je zasledovala edina skrb, če se posreči skiplanje one večine, ki jo potrebuje za bramborno reformo in za nove davke, in zdaj, ko so se Čehu in Nemci v Pragi pobotali zaradi češkega deželnege zbora in odbora, upa, da je stroj za glasovanje pripravljen. Ali delavsko ljudstvo pričakuje od državnega zbora kaj drugega kakor gospod grof. Cela vrsta predlogov iz draginjskega odseka čaka na zadnjo besedo poslancev. Vprašanje argentinskega mesa je zadremalo. Regulacija plač državnih uslužben- cev visi še v zraku in z njo vred pragmatika, iz katere bi vlada hotela napraviti suženjski red. Socialno zavarovanje se zavlaci — največ po krivdi vlade. Neštete socialne reforme čakajo že davno zaman na rešitev.

Povedati hočemo torej, kaj mislimo o parlamentu in njegovih nalogah. Zato Vas vabimo na

ljudski shod

ki bo v nedeljo, 3. t. m. ob pol 10. dopoldne

v veliki dvorani
MESTNEGA DOMA.

Zavedno delavstvo iz Ljubljane in okolice se udeleži tega shoda v čim večjem številu.

OKRAJNI ODBOR
jugoslov. soc. dem. stranke.

Tržaški delavci!

Tržaškemu revnemu prebivalstvu se zopet obeta draginjsko darilo. Kakor da smo že pozabili na pomanjkanje cenjenih živil; kakor, da se nam ne bi bilo odrekalo še včeraj uživanje prekomorskega mesa; kakor da ne vemo, da nam pripravljata vlada šopek novih davkov in kakor da so naši žepi zlati rudokopi, nam groze tržaški hišni posestniki s povišanjem stanovanjskih cen. Meščanski večini v tržaškem občinskem svetu vse to še ni dosti, pa hoče rešiti tramvajsko vprašanje na tak način, da bi bil onemogočen vsak resen boj zoper nečuvno izkoriščevalno stanovanjsko špekulacijo. Da pa damo duška ljudski nezadovoljnosti, da začrtamo poti, po katerih bo tržar resno naprej, da se prepove enkrat za vselej prikraševati delavcem borne zaslužke, vas vabimo na

javen shod

ki bo v nedeljo, dne 3. marca 1912 ob pol 5. popoldne v gostilni „International“ ul. Boccaccio 25

z dnevnim redom:

1. Grozeče povišanje stanovanjskih cen;
 2. Občina in stanovanjsko vprašanje.
- Poročala bodeta sodruga Regent in Milost.
- Delavci! Udeležite se tega važnega shoda v največjem številu.

Politični odbor jugoslov. soc. stranke v Trstu.

EMILE ZOLA:

Rim.

(Dalje).

„Oh, uboga moja kontesina“, je vzkliknila Viktorina, „od žalosti bo umrla; zakaj če tudi je uboga dete videti tako mirno, gloda vendar črv počasi v njem...“ Zdi se, da je monsinjor Palma na vrhu in da lahko zavleče stvar, dokler se mu poljubi. Toliko denarja je že zapravljena in še več ga bo treba izdati... Abbé Pisoni — saj ga zdaj poznate — je imel res izvršno misel s to poroko. Tudi nočem žaliti spomina moje dobre gospe, grofice Erneste, te svetnice, ali to je gotovo, da je unesrečila svojo hčer, ko ji je dala grofu Pradiu.

Obmolnila je, potem pa jo je premagal čut pravičnosti, pa je dodala:

„Sicer pa ima grof Prada prav, če ni zadovoljen. Preveč se mu rogajo... Ali veste, zato vendar pravim, da je moja Benedeta prav neumnica, ker se tako obotavlja. Če bi šlo po mojem, bi imela še noč svojega delarja v svoji sobi, ko ga ima tako rada, ko se oba tako ljubita in že tako dolgo hrepenita drug po drugem. Pri moji veri, da, brez poročnega urada in župnika, ker sta mlada, ker sta lepa in da postaneta skupaj srečna... Sreča, o! ljubi Bog, sreča je tako redka!“

Ko je opazila, da jo gleda Pierre ves osupel, se je veselo nasmejala v ravnotežju nižje-ga francoskega ljudstva, ki ne verjame v nič drugega več kakor v srečno in pošteno življenje.

Potem se je nekoliko bolj diskretno pritožila zaradi druge neprijetnosti, ki je mračila hišo. Tudi tu je šlo za posledico nesrečne razporeke. Donna Serafina in advokat Morano sta se skregala kakor pohujšanje. In ni se več prikazal poraza, ki je zadel njegovo vlogo pri kongregaciji in je dolžil patra Lorenca, izpovednika tete in nečakinje, da ju je silil v proces, iz ka-

Dolge tedne je ne le vso angleško javnost, temveč sodobno zgodovino zasledujoče ljudstvo vsega sveta razburjalo vprašanje: Ali izbruhne res zažugana generalna stavka angleških rudarjev, ali se prepreči? Vprašanje je rešeno: Stavka je že izbruhnila; več kakor milijon delavcev je doslej opustilo delo. Drugačnja peresa bodo morali poiskati historičarji in z drugačnimi pojmi bodo morali delovati, kakor doslej: Ben Akibi je dokazana zmota, zakaj velikanski boj onkraj kanala je nekaj novega pod solncem, neka novega v pojavu in še bolj novega v posledicah.

Kar trdi socializem od nekdaj: Da so gospodarske razmere podlaga vsega družabnega življenja, naj se imenuje politično, kulturno, ali kakor se hoče, to osvetljuje in potrjuje silna borba črnega proletariata iz angleškega podzemlja, obenem pa se uveljavlja z vso silo nauk, da je delo največja moč v človeški družbi. Kapital, država, orožje, vse, na kar se zanašajo močujoči tega sveta in kar jim je doslej zavarovalo vladno, je slabotno v primeri z odločujočo močjo dela, onemoglo, čim se izvrševalci dela, sedanjí sužnji kapitala, zavedo svoje veljave in moči ter izvedo posledice iz svojega spoznanja.

Ilustracija in dokaz je angleški boj, ne odločitev. Zakaj v nobeni posamezni deželi se ne more rešiti socialno vprašanje, ki je svetovno in vsečloveško, tudi ne v deželi najbolj razvite industrije, najbolj kapitalističnega gospodarstva ne. Dan, ko se umakne kapitalistična družba socialistični, še ni prišel; ali velikanska angleška stavka ga napoveduje, kakor je sv. Janez napovedoval Kristusa ter podaja obenem najmočnejše argumente za spoznanje.

Anglija, sama zase v resnici nevelika dežela, je vendar prva veleislava sveta. Ogromna je njena kolonijalna posest, nadvse tehtna je njena beseda v svetovni politiki. Komu je Anglija prijateljica ali sovražnica, to je za vsako državo pomembno vprašanje. Se ko je bila Velika Britanija brez zavezništva, so njeni odgovorni voditelji ta položaj lahko imenovali »Splendid Isolation« — sijajno osamljenost.

Cemu ima Anglija zahvaliti to veliko politično veljavo, to svetovno gospodstvo? Nebeški modrosti svojih kraljev in kraljev? Ženjalnosti svojih ministrov? Hrabrosti svojih generalov in admiralov? To so elementi, iz katerih sestavljajo oficijelni historičarji zgodovino človeštva, in državni profesorji jo potem vtepijo po solah otrokom v glavo, ker jih imajo vzgojiti za »dobre državljane.« Ali nepodkupljiva resnica govori drugače. Temelj angleške veličine je — premog pod površino njenih otokov.

Pred nedolgo dobo, ko ni bilo na naši zemlji ne današnje kulture, ne današnje civilizacije, ko ni bilo sedanjih narodov in sedanjih držav, ne postav ne ver našega časa, so pokrivali zemljo bujni gozdovi. Umrli so kakor vse, kar ugleda luč sveta in silne plasti zemlje in kamenja so jih zagrebale v temne globočine; pod debelo odejo so se debela izpremenila napol v kamen, napol v oglje, in so postala črna kakor noč, v kateri se je izvršil silni prirodni proces, Tisočletja so minila, in dreve je spalo

terege se ne more za ves svet izcimiti nič drugega kakor pohujšanje. In ni se več pri kazal v palači Boccamera. To je bil prelom starega, tridesetletnega razmerja in je osupnil vse rimske salone. Splošno so grajali Morano nastop. Donna Serafina je bila tembolj ogorčena, ker je sumila, da je rabil preprič za pretvezo, da jih je zapustil zaradi čisto druge reči: Zaradi hipne, za moža njegovega položaja in njegove pobožnosti pregrešne strasti, ki jo je v njem vžgala mlada spletkarska meščanka.

Ko je Pierre zvečer stopil v salon s tapetami iz rumenega, z velikimi cveticami prepreženega brokata à la Louis XIV., je res opazil, da je vladala v še bolj pridruženih svetlobi s čipkami zasenčenih svetilk neka otožnost. Sicer pa ni bilo nikogar tam razen Benedete in Celije, ki sta se sedeli na kanapeju pomenkovali z Darjem. Kardinal Sarno je globoko zakopan v naslanjač brez besede poslušal neusahljivo govoritve stare sorodnice, ki je vsak ponedeljek pripeljala malo princoso sem. Donna Serafina je sedela sama na svojem navadnem prostoru na desni strani kamina; grizla jo je tajna jeza, ker je bila prazna leva stran, kjer je posedal Morano v tridesetih letih svoje zvestobe. Pierre je tudi opazil, kako plašno in potem obupano ga je pogledala, ko je vstopil; pazila je na vrata, ker je brez dvoma še pričakovala nestanovitnika. Sicer pa se je držala pokonci in je bila videti zelo ponosna s svojo fino, še bolj kakor navadno stegnjeno taljo, s svojim trdim starodeviškim obrazom, s snežnobelim lasmi in s črnimi obrvi.

Ko ji je Pierre izrazil svoje spoštovanje, je takoj sprožil, kar mu je najbolj bredlo po mislih, pa je vprašal, če ne bo imel veselja videti nočjo monsinjora Nanija.

»O, monsinjor Nani nas zapušča kakor vsi drugi«, je odgovorila, ne da bi se mogla premagati. »Kadar bi človek potreboval ljudi, pa izginejo.«

Huda je bila tudi na prelata, ker se ni kljub

Največji boj.

Splošna stavka angleških rudarjev.

svojo mrtvaško spanje v ogromnih grobovih. Gori na površju zemlje pa so prihajale in odhajale rastline in živali in ljudje, generacija za generacio. V boju za obstanek je človek neprenehoma stikal po sredstvih, ki bi mu olajšala življenje in njega težave; brskal je po hribih in dolinah, potapljal se je v vode, preiskaval je zrak, navrtal je zemljo. In po vekovih je tam doli našel čudoviti kamen, ki gori.

Vsa polna je Anglija teh zakopanih šum in nikjer nima premog boljše kvalitete kakor tam. In to kamenje, ki daje ognju hrano, je dvignilo angleško industrijo na najvišji vrhunec, ustvarila njegova bogastva, gonila njegove ladje. Dvestopetinsedemdeset milijonov ton ga izkopljejo vsako leto; kar ga ne porabijo sami, ga prodajo, in tuja industrija se trga zanj. Če bi ga nakopali dvakrat toliko, bi ves šel v denar.

Priroda je nagradila ogromna skladišča črnega diamanta v globočinah; priroda je priključila človeka v življenje in mu dala sredstva, da si poišče in pribavi, kar potrebuje za svoj obstanek in za njega izboljšanje. Roke in noge, oči in ušesa, možgane in pluća; zrak, zemlja, voda — vse je njegovo, človekovo, in vse, kar doseže okrog sebe in pod seboj in nad seboj. Človek je našel tudi premog, to čudežno shrambo solnčne toplote. In premog ga greje, hrani mu ogenj pod kotli tovarn, gonila njegove železnice in barke in pomaga ustvarjati neizmerno bogastvo.

Komu? Človeku?

Ej ne! Stoinstotisoč ljudi se zarije vsak dan v črno zemljo, globoko dol, kamor ne zasije noben solnčni žarek; tam rujejo in kopljejo, vrtajo hodnike in sekajo kamen in spravljajo črno bogastvo na dan; tam gori pa jih čaka par tisoč, ki spravljajo ogromni dobiček v svoje železne blagajne. Oni doli ne vedo zjutraj, če se vrnejo pred večerom iz črnih grobov v nadzemeljski mrak; oni gori pa se veselo solnca. Oni doli se pote v peklenski vročini in strme smrti oči, da zaslužijo, kar je treba za golo življenje, malo število tam gori pa uživa vse razkošje, ki ga je mogel izmisлити spekulativni um in udeležiti pridna roka.

Za minimalno plačo se bojujejo zdaj angleški premogari. Ali to je začetek, kateremu mora neizogibno slediti nadaljevanje. Že se pripravljajo angleška vlada, ki ni mogla s posredovanjem preprečiti stavke, da poseže v največje svetišče kapitalizma: V brezpogojnost privatne lastnine. Na podzavljenje rudnikov še ne misli, pač pa na zakon, ki določa obvezne minimalne plače. Ako zmaga v parlamentu to načelo, tedaj pade nauk, ki je bil jedro kapitalistične filozofije: Da je lastnik gospodar v svojem obratu. Ta korak še ni socializiranje, pač pa je priznanje, da so interesi skupnosti višji od interesa posameznih dobičkarjev. S tem priznanjem pa se odpirajo socializiraju vrata. Kadar začne družba zesledovati svoje interese, se ne more ustaviti sredi pota, temveč mora, vedno pogumneje, brezobzirno korakati do konca. Na koncu pa je socializem.

Izbruh stavke.

London, 29. februarja.

Stavka se je pričela. Izbruhnila je že pred-

včeranjem v Derbyshiru, kjer je nekoliko tisoč dalavcev ustavilo delo, ne glede na to, da se je takrat pogajanje v Londonu še nadaljevalo. Podjetnike je ravno začetek štrajka v Derbyshiru zelo razočaral, zakaj po njihovem mnenju je bilo ravno to delavstvo nasprotno stavki. Kapitalistična trma se je sploh najbolj redila z nepoznavanjem razmer med delavci in od upanja, da med rudarji ne bo slege. Šepredvčanjem so trdili, da pojde v skrajnem slučaju samo dobra polovica delavcev v stavko, v tem ko bodo drugi pridno delali. Nekoliko je podjetnike motilo tudi to, da ni bilo nikjer izgredov, brez katerih si skoraj ne morejo misliti rudarskega štrajka. Večja paznost bi jih bila lahko poučila, da je mir le posledica izredne zavesti delavcev, da imajo za svoj boj zadostna sredstva, tudi če se stavka zavleče.

Nedvomno je bilo veliko število podjetnikov na posredovanje vlade pripravljeno dovoliti zahtevano minimalno plačo; toda ravno v podjetniškem taboru se ni mogla doseči sloga. Najbolj so se upirali lastniki rudnikov v Južnem Walesu, med katerimi žive največji kapitalistični hujskači. Od njih izhajajo tudi one razburljive vesti, s katerimi hočejo uplašiti svoje tovariše in javnost. Sedaj, ko je stavka izbruhnila, bo treba posebno previdno sprejemati poročila, ker bo v telegramih nedvomno vse mrgolelo samih izgredov in grozodejstev. Iz Južnega Walesa je izšla povest o strašnih sindikalističnih namenih rudarjev; govorili so o neki brošuri, katere zastopniki delavcev za čudo nikjer ne morejo dobiti. Ta povest je imela namen preprečiti vsako popustljivost ostalih podjetnikov. Navedena brošura baje napoveduje, da bo sedanjemu boju sledil nekakšen »irritation strike«, nekakšna pasivna resistenca; rudarji naj bi delali tako, da ne bi dosegli podjetniki nobenega dobička, pa da bi se naveličali in izročili rudnike sindikatom. Dobro znamenje je, da se delavci ne zmenijo za take fantazije.

Posledice stavke se že kažejo. Po vseh industrijskih okrajih primanjkuje premoga. V Shaffieldu so nekateri plavži ustavili delo, na železnicah opuščajo vse vlake, ki niso zelo nujni.

Danes opoldne je bilo blizu pol milijona rudarjev v stavki; do polnoči je pričakovati, da jih bo milijon. Na mirno poravnavo v bližnjih urah ni nikakor več misliti, da bi se najmanj šestdeset odstotkov podjetnikov rajše poravnalo, kakor da se spuščajo v boj. Ali pritisk valiških listnikov je prehud.

V javnosti se utrjuje prepričanje, da bo morala vlada na vsak način poseči vmes. Tudi časopisje priporoča, da se zakonito določi minimalna plača, ker ne moreta vlada in parlament prevzeti odgovornosti za neizogibno katastrofo, ki zadene vso angleško industrijo, če se štrajk ne dovrši kmalu. Vlada sama razglašala, da bo treba nastopiti pot v tem zmislu.

Milijon stavkujočih.

London, 1. marca. Po vsej deželi je doslej 1.000.000 rudarjev v stavki. Iz nekaterih krajev prihajajo poročila o nemirih, ki se pa ne dajejo kontrolirati. Podjetniki iz Južnega Walesa

Drugi dan ni imel ne konca ne kraja. Pierre je neskončno ginjen videl potrtost navadno tako mirne in tako razumne Benedete. Globoke oči v njenem čistem, otroško nežnem obrazu so bile skaljene kakor od pritajenih solz. Resnično nagnjenje je že imel do nje, ker jo je videl vedno v enakomernem, četudi nekoliko lenem razpoloženju, pod to dozdnevno veliko razumnostjo se je skrivala strast njene ognjevitosti duše. Kljub temu se je poizkušala smehljati Celijini prijetnim, zaupnim povestim, ki je bila s svojo ljubavno zadevo na boljšem od nje. Le en hip je postal razgovor splošen, ko je govorila stara sorodnica o nedostojnem vedenju italijanskega časopisja napram Svetemu očetu. In nikdar se ni zdelo razmerje med Vatikanom in Kviralom tako slabo kakor zdaj. Kardinal Sarno, ki je bil navadno nem, je pravil, da vrže papež ob priliki svetokrunske slavnosti dne 20. septembra v spomin zavzetja Rima vsem krščanskim državam, ki so vsled svoje ravnodušnosti sokrvice, nov protesten spis v obraz.

»Da, le poizkušajte poročiti papeža in kralja!« je dejala donna Serafina bridkega obraza, namigavajoča na obžalovanja vredni zakon svoje nečakinje.

Vsa iz sebe je bila videti. Bilo je že zelo pezo. Zdi ni bilo mogoče pričakovati ne monsinjora Nanija, ne koga drugega, vendar pa je vzplamtel v njenih očeh ob nepričakovanem ropotu korakov; željno je pogledala na vrata, a na svoje začudenje je uzrla vstopajočega Narcissa Haberta, ki jo je prosil za odpusčenje zaradi svojega poznega prihoda. Njegov priženjeni stric, kardinal Sarno ga je bil vpeljal v ta strogo zaključeni salon, in zaradi njegovih baje nepopustljivih verskih idej so ga dobro sprejeli. Ta večer pa je prišel kljub pozni uri le zaradi Piera, katerega je takoj vzel na stran.

Potem je prav po tistem dejal svoji setrični: »Na vsak način moram govoriti s teboj. Tako ne moreva živeti.«

»Pridi jutri večer ob petih«, mu je šepetaje odgovorila: »Sama bom tukaj.«

in nekateri škotski zahtevajo od vlade vojaštva, češ da so njih rudniki v nevarnosti. To je očitna pretveza, ki ima namen ugnati delavce z vojaštvom v strah. Delavska solidarnost je tako vzorna, da ne bodo podobni manevri nič zalegli.

(Dalje glej »Zadnje vesti«.)

Za družbo — Zarje.

Lepe članke pišejo sodruzi v »Zarjo« o šolskih: družbah, o prijatelju dr. Ferfolji, o dr. Tumini in o vsem lepem, prijaznem in zanimivem. Ton je včasih bolj malo prijazen in tvarina malo manj zanimiva kot bi bilo potreba, pa kaj hočemo? **Suum cuique**, Vsakemu svoje.

Zato si dovoljujem pripomniti, da bi jaz raje nekaj drugega. Družba sv. Cirila je lepa reč, šolske družbe so koristne — ampak najlepša in najkoristnejša za nas pa je »šolska družba« — založba »Zarje«. Ustanovili smo dnevnik »Zarjo«. Dobro smo se zavedali ogromnih težkoč, ki nam jih povzročijo resen delavski dnevnik. Kljub temu smo šli z velikim upom v srcu na delo. Imamo za seboj trideset let za »Zarjo«. In reči moramo: še več bomo morali storiti nego smo! Premalo smo storili, premalo! Prvo leto bi na svojih posvetovanjih in konferencah ne smeli nič drugega razmišljati kot:

1. Koliko naročnikov bomo »Zarji« pridobili? Koliko listov bomo v kolportazi vsak dan razprodali? Kako najdemo boljše poti za razširitev naše »Zarje«?

2. Koliko obveznic po 10K in po 25 K — bomo med sodruzi razpečali.

3. Koliko se da v vsakem kraju zanimivega poročati v list, da ga bodo tudi indiferentni z zanimanjem brali?

Oprostite mi! Rad berem polemike, veseli me življenje v stranki, prav je, da si bistrimo nazore o kulturnih vprašanjih, samo sodruzi in prijatelji: clara pacta boni amici! Počakajmo s temi debatami. Ko bo »Zarja« imela 5 do 6000 naročnikov, pa se dajmo »z uma svetlim mečem«, kajti takrat bomo z zavestjo, da se lahko, ker za »Zarjo« stoji lepa vojska, ki se bo lahko odločila na to ali na ono plat.

Naša stranka ne potrebuje danes kulturnih debat, ne — **dela za naše ustanovitve je treba**. In Vi vsi, inteligentje, ki se radi pripravite o lepih rečeh, dajte, pomagajte pri tem, da bodo naše tudi kulturne ustanovitve dobro na nogah. Pod vplivom teh preklicanih kulturnih članov je ena naših delavskih organizacij darovala šolski družbi 10 kron — od svoje strankarske prireditve; — na »Zarjo« se pa ni spomnila.

Malenkostna je ta vsota, ali, prijatelji — kaj nam je bližje: srajca ali sukinja?

S prijateljem dr. Tomšičem vsak teden pregledujemo došle dospevke v založbo »Zarje«. Nisva vesela, kje so navdušeni sodruzi, ki bi rekli: »list »Zarja« je naš! Ne odjenjamo popreje, dokler ne bo zasiguran njen njegov obstoj v vsakem oziru! Imamo sicer marsikaj na srcu, ali počakajmo s tem, prvo je, srajca, potem je sukinja! Srajca se sicer ne vidi — z lepo sukno se paradija. Mi pa še nismo za parado!«

Takih sodrugov manjka! Vi dr. Tume, Ferfolje, Dermote, Regenti, Milosti itd. — imenujte se že tako ali tako — precej vas je, dobri sodruzi te — verujte mi: ali bojujete se sedaj raje vsi za eno družbo v slogi in edinstvu — namreč za družbo, ki smo je krstili »Založba Zarje«. Kulturna je, ker nosi kulturo; šolska je, ker uči; narodnostno je potrebna, ker nosi v narodnostnem oziru vse, kar je potrebna.

Za družbo »Zarje« prosim dela, za družbo »Zarje« prosim debat, za družbo »Zarje« prosim podpore, gmotne in moralne. Saj še enoletno. Narodnostno vprašanje z vsemi kompleksni sodrugi mu vprašani rešiti, je vprašanje razvoja razmer in ljudi. Kako se bo rešilo, kedaj, s kakimi rezultati se bo doseglo potrebne načine sožitja — težke reči.

Naše vprašanje — vprašanje naše družbe »Zarja« se pa da krasno rešiti v doglednem času.

Rešujmo to vprašanje. Strnimo v rešitev tega vprašanja svoje vrste! Mislim, da ne bo disharmonije — ne bo dolgovčnosti — osebnih simpatij in antipatij.

Oprostite mi: jaz sem zato, da smo vsi za šolsko družbo »Zarje«. Glasujmo z novimi naročniki in novimi obveznicami. A. K.

NOVICE.

* **Franc Silberer.** Potem ko je bilo po brezuspešnem iskanju gotovo, da je doletela sodruga Silbererja v gorah žalostna smrt sredi snežnih zametov, je določilo sodišče za njegovega kuratorja sodruga dr. Fr. Wintra, ki naj uredi njegove zadeve. Po postavnih določilih sodrug Silberer namreč ni mrtev, ker ni še nihče videl njegovega mrtvega trupla in se torej ne more izdati mrtvaški list. Da pa se kdo, ki je izginil brez sledu, razglasil sodnim potom za mrtvega, je še le čez dalj časa možno. Sodrug Silberer je vzel na svoje zadnje potovanje — kakor znano se je peljal v Ljubljano na pekovski shod in obenem je priredil usodepolni izlet v gore — turistovsko obleko s sabo. Obljubil je bil svoji ženi, da ji pošlje svojo navadno obleko v kovčegu nazaj na Dunaj. O tem kovčegu ni bilo ne duha ne sluha. Ker se ni bil ustavil pri nobenem gostilničarju v bližini svojega izleta v gore, so prišli do zaključka, da je bil pustil Silberer kovčeg v garderobi kake postaje in ga je nameraval po končanem izletu zopet vzeti sabo. Dr. Winter se je obrnil na ravnateljstvo južne in državnih železnic s prošnjo, da poizvedujeta, kje bi bil kovčeg. Predvčerajšnjem je dobil dr. Winter od ravnateljstva državnih železnic pismen odgovor, da je na dunajskem kolodvoru zapadne železnice kovčeg, ki je bil oddan 6. januarja (to je dan, ko je bil pisal Silberer zadnje pismo) v Spitalu ob Dravi za dunajski kolodvor zapadne železnice. Kovčeg so odprli in razen obleke so našli v njem recepte, izmed katerih se je eden glasil na Silbererjevo ime. Kovčeg se je torej našel. Krščansko-socialne hijene na Dunaju so skušale opirati svoje gnusno obrekovanje

umrlega sodruga nato, češ da se ni našel kovčeg, katoliški poštenjaki so »sklepali« takole: Kovčeg se ni našel, torej se je odpeljal z njim Silberer v Ameriko in v kovčegu je bil poneverjen denar. In zdaj je odvzet klerikalnim hijenam njihov zadnji »razlog«. Ali bodo katoliški pobožnjaki sedaj popravili nezaslišano obrekovanje, ki so ga zagrešili nad poštenim človekom?

* **Bogat prosjak.** V Budimpešti je umrl prosjak Karel Greska, ki je trpel leta in leta hudo pomanjkanje in je živel samo od darov usmiljenih ljudi. Kdo naj torej popiše veliko presenečenje, ko so našli v njegovi slavnici 60.000 K gotovine in za 100.000 kron vrednostnih papirjev!

* **Požar v predilnici.** V Avgšburgu je izbruhnil 28. t. m. zvečer v Werachovi predilnici požar, ki se je v malo minutah razširil na vse glavno poslopje. Goreča tovarna je izgledala kakor ognjeno morje, ki je metalo plamteče snope preko mesta. Požarne brambe so z velikim naporom omejile požar in rešile stranska poslopja. Glavno poslopje pa je pogorelo do tal; uničeni so vsi predilni stroji. Brez dela je 800 delavcev. Škodo cenijo nad milijon mark.

* **Blagoslov vojnega hujskanja.** V Ankoni kipi vojno navdušenje za tripolitansko pustolovščino v posebno velikih valovih. Pred kratkim so se igrale majhne deklice vojsko. V prekipeljavosti strasti za moritev je potegnila enajstletna deklica revolver in streljala na nasprotnice. Zadel je tovarišico v glavo in jo usmrtila.

* **Ljubezenska drama.** V Vilni se je odigrala v enem prvih hotelov krvava ljubezenska drama. Mlada ruska plemkinja Helena Narbutova je oddala na grofa Tyskievicza več strel »iz revolverja«. En strel je zadel grofa v prsi in ga težko ranil. Ljubosumna plemkinja je ranila tudi prisotno grofovo ženo. Vzroki krvavega dogodka niso še povsem jasni, nedvomno pa gre za ljubezensko razmerje grofa do plemkinje.

V prav kratkem času se je Kolinska kavna primes priljubila našim gospodinjam, to pa zategadelj, ker je res najboljši kavni pridelatek. Najboljši je zato, ker je napravljen iz najboljših surovin po dobro preizkušenem načinu, ki se je kot najboljši obnesel. Naše gospodinje so se na Kolinsko kavno primes tako navadile, da sploh ne morejo več brez nje izhajati.

Ljubljana in Kranjsko

— **Za jutrišnji shod v »Mestnem domu«** se niso izdala nobena posebna vabila. Ljubljansko in okolišansko delavstvo je o njem poučeno iz našega lista, in na naših čitateljih je, da izvrše agitacijo. Razume se samo po sebi, da je potrebna čim večja udeležba, kajti o važnosti shoda ni treba izgubljati besed. Pričakujemo torej od sodrugov, da izvrše živahno agitacijo med svojimi znanci.

— **Dr. Tavčar in dr. Šusteršič** sta bila na Dunaju, prvi kot župan, drugi kot deželni glavar. Seveda sta šla vsak zase, kajti oni blaženi časi, ko sta se skupaj vozila in prijateljsko promenirala po peronih, so minili. Zdal sta nosila svoje bolečine vsak zase k ministrom, ali Šusteršičeva butara je bila vsekakor ložja od Tavčarjeve. Zakaj če je človek načelnik »največje slovenske stranke«, nahaja še na Dunaju več prijaznosti, kakor če je le župan puntarske Ljubljane, ki noče pod klerikalni jarem. O Šusteršičevem potovanju pripoveduje »Slovenec«, da je deželni glavar posredoval v zadevi prispevka za državno policijo in v zadevi obrtne šole, ter da bo mogoč vsaj delni uspeh. O Tavčarjevi križevi poti ne pripoveduje »Sl. Narod« nič. Seveda — čemu? Da so sprejeli župana z glorio, ne more reči, ker ga niso, drugo pa ni vredno pripovedovati, da ne bo več zamere. »Slovenec« povest o »delnem uspehu« nas pa tudi nič kaj ne navdušuje, ker že to, kar smatrajo klerikalci za popoln uspeh, ni posebno veliko. Vedenje klerikalcev glede na podpiranje ljubljanske policije je bilo že v deželni zboru prav dvomljivo. Zlasti Lampetov govor o stroških policije je bil tak, kakor da bi hotel dati vladi potuho, če hoče Ljubljano molsti. Zato bomo v prijateljstvo klerikalcev do Ljubljane šele tedaj verjeli, če bomo videli sadove zrele. Kadar gre za potrebo klerikalne stranke, takrat dosegajo gospodje popolne uspehe; zakaj torej le delne, če gre za interese Ljubljane?

— **Človek s prirojeno lojalnostjo.** Poznamo ljudi s prirojeno grbo in poznamo ljudi s prirojeno švedravostjo. S prirojeno lojalnostjo — ? Človek s prirojeno lojalnostjo, to je gospod Šusteršič. Na svojem političnem izletu na Goriško, kjer je dajal grofu Bertholdu nasvete za slučaj, da »bukne plamen« v Turčiji, je zbranim klerikalnim zaupnikom razodel svojo rojstva skrivnost. Seveda ta prirojena lojalnost nima dolgih in močnih korenin, kakor — recimo — praprot v gozdu. Kakor zlahtna rožica je. Nežne koreninice ima in se da vsak trenutek in brez vseh težav izrovati. Kakor kaže! Le poslušajmo! Vlada misli, da so Slovenci dobri in pridni otroci, zato se ni treba zanje brigati... Mi smo na stališču, da državi treba dati, kar potrebuje. Kakor smo pripravljeno to dati brezplačno, tako zahtevamo, da tudi drugi to dajo brezplačno. Če opazimo, da se delajo kravje kupčije, v tistem trenutku se postavimo na stališče egoizma: Groš za groš, knof za knof! Prirojena lojalnost ima torej malo grbi in malo šepava! Če bi ne bilo — kravje kupčije!

— **»Smrkavost.«** (Dopis iz Novega mesta.) Huda in nevarna je bolezen »smrkavost«; škodljiva je živini, še manj pa je prijetna za ljudi, ker slina je res grda stvar, še posebno, ako se kar v velikih gnusnih hrkljih cedi iz gole, strupene — zavisti. Lanj je živina to bolezen večinoma srečno prestala, preselila pa se je za časa zadnjih občinskih volitev s podvojenim silo na mnoge izmed onih nesrečnežev, ki so zaman sanjali in hrepneli po izredni časti, zasesti ter v spoštovanju in odklovanju greti odlične stolčke v občinskih zastopih. V kakem stanju se nahaja sedaj »smrkavost« po drugih občinah, nam ni natanko znano, pri no-

veških klerikalcih pa je gotovo še vedno v akutnem štadiju, ker sicer ne bi sedaj, po preteku celih treh mesecev, še vedno otepali s svojim hinavskim jezikom in po »Dolenjskih Novicah« kopicili laži na laži. Ne mislimo jemati novomeških liberalcev v zaščito, ker se od drugih istoimenskih junakov prav nič ne razlikujejo, izvzemši morda v tem, da jih pri pobijanju klerikalizma v zaspanosti in nerodnosti še celo prekašajo, z vso resnostjo pa obsojamo dopis »Pod svobodnim solncem« v zadnji številki »Dol. Nv.«, prvič zaradi mnogih laži, drugič, ker iz članka v vsej ostudni nagoti odseva, kako vzor-gospodarstvo lebdijo klerikalnemu piscu pred očmi. Za vzgled postavlja namreč Novomeščanom občino Smihel-Stopiče, občino, ki pašuje v njej pravičnejše in modrejše kot sam stari Salomon velmož Zure-Štembur, in usmilje, da je bil v primeri z njim sam sv. Martin navaden brezsrčen cigan, tako da je postala ta občina zlasti zaradi humanitarnih naprav znana daleč naokolo, žalibog le v negativnem smislu. Nadalje ne more klerikalni pisec preboleti, da so se občinski uslužbencem, ki so v resnici itak preslabo plačani, dovolile draginske doklade. Res značilno za te velike ljudske osrečevalce! — Zaradi raznih podlih laži in podlitkanj pa se bo inel urednik kanonik Zlogar, že izza prejšnjega župnikovanja slavnoznani »organist in velikoizvornar«, čast predstaviti za prihodnje porotno zasedanje izžrebanim porotnikom, ker tožba je že vložena; vršila se je že tudi hišna preiskava v novomeški kat. tiskarni in v prostorih uredništva v kapiteljnu, toda brez uspeha: sicer so se našli vsi drugi rokopiši, le rokopiš pisca »Pod svobodnim solncem« je neposredno pred preiskavo neznano kam izginil. Ne vemo, če se bo dobro počutil rejeni gospod, kadar pride izpod svobodnega solca v okrilje temačnih žarkov mračnega kriminala. Nemara takrat tudi on z Valjhuonom vred zapoje: Manj strašna noč je v črne zemlje krili kot so pod svitlim solncem sužnji dnovi.

Mestno županstvo Rudolfovo nam pošilja naslednjo izjavo: »Podpisano mestno županstvo naznanja, da so vsakovrstne vesti, ki krožijo v Novem mestu samem, kakor tudi v okolici, katere je ta ali ona oseba v zlobnem namenu inspirirala, zadevajoč zvišanja občinskih doklad v Novem mestu po sklepu tukajšnjega občinskega odbora za zidanje mestne deške in deklishe šole, povsem neutemeljene in nepravilne toraj neresnične. Ni res, da bi tukajšnji občinski odbor sploh kedaj sklepal o zvišanju občinskih doklad, res pa je, da so ostale pri isti višini, kot so že leta in leta.« — Mestno županstvo v Novem mestu.

— **Občni zbor društva tiskarjev na Kranjskem** bo v nedeljo dne 17. marca ob 9. dopoldne v ljubljanskem Mestnem domu.

— **Dramatično društvo** v Ljubljani ima oboroženo sejo danes, dne 2. t. m. ob 6. zvečer v pisarni deželnega gledališča, na katero so č. gg. odborniki vljudno vabljani.

— **Razstrelba tal v Ljubljani.** Podjetništvo Czeszowiczka prične koncem marca s svojimi delavci tudi delo na Fužinah. Skalnata struga od Fužin proti Mostam se bo večinoma morala razstreliti, da se omogoči poglavitov. Tvrdba nabira zdaj vsak teden delavce.

— **Umrli so v Ljubljani.** Jenko Brigita, tiskarniška vlagateljica, 21 let. — Fran Jesih, hiapec, 31 let. — Jera Vadlav, kočarica, 58 let.

— **Avtomobil povozil vola.** Alojzij Triplot, uslužbenec pri Valentinu Lapajnetu, je vozil te dni z avtomobilom svojega gospodarja okoli 8. dopoldne iz Idrije v Logatec. V Kalcah se je pa ravno vol Marije Gostiše vračal od vodovodnega korita, kamor je šel tip čez državno cesto, v hlev. Kar pridrdra Triplot z avtomobilom in zadene z njim v zadnje noge vola ter mu jih zlomi. Vola so zaklali. Lastnica ceni škodo za povozenega vola na 600 kron. Lapajne je vzel meso in takoj škodo poravnal. Voznika avtomobila ne zadene krivda, ker je vol tik pred njim skočil na cesto in ni mogel voznik pravočasno avtomobila ustaviti.

— **Krvava svatba.** Dne 29. januarja t. l. se je vršila v Kolenčevi hiši v Podlipovcu svatba. Vsi so bili židane volje, vse bi se bilo v najlepšem redu izvršilo, da bi ne bilo tujih fantov, kar je povzročilo smrt mladega človeka. Lovrenc Božič, premogar, 25 let star, iz Briš, je pregovoril svoje tovariše Franceta Groblarja, Srečka Roštana, Jakoba Barliča in Tineta Cukjatiča, da so šli h Kolencu. Domači fantje so ravno prepevali, ko so ti tja prišli. Brž sta si skočila v lase Božič in Jernej Lipovšek. Tedaj so pristopili tudi drugi navzoči fantje, ki so tuje v beg pognali. Fanta Miha Kralj in Jernej Lipovšek sta skupaj stekla za njimi. V tem pa zapazi Lipovšek, da ima tuj fant Jakob Barlič nož v roki; hitro zakliče tovarišuj, naj beži in se tudi sam obrnil in nazaj bežal. V tem pa je Barlič naskočil Kralja in ga dregnil z nožem, nakar je pobegnil tudi Kralj čez njive. Kmalu pa se je ozrl nazaj in videl, da je Božič, ki je bežal po potu, prišel oborožen s kolom Lipovšku nasproti. Ko sta prišla oba nasprotnika skupaj, je Božič Lipovška s kolom na tla pobil in po ležečem se nadalje udrihal. Medtem pa je nazaj pribežal tudi Jernej Prašnikar, katerega je Barlič s kolom na znoj pogal. Prašnikar je tekel pred obdolženecem, dokler se ni spodtaknil in padel, nakar je obdolženec po njem udrihal s polenom in nato odšel. Prašnikar se je vrnil k Kolenčevim ter povedal, domačim fantom, da je videl na poti nekoga ležati in da misli, da je to Lipovšek. Božič, Roštan in Barlič, vsi trije oboroženi s koli, so nato prišli mimo Kolenčeve hiše. Božič je še s kolom udaril po Kolenčevih oknih in razbil šipe in okvire, nakar so se odstranili. Lipovška, ki je bil tako poškodovan, da ni prišel več k zavesti, so zanesli domov. Potem so ga spravili v deželno bolnico, kjer je čez dva dni umrl. Raztelesenje Lipovškovega trupla je dognalo, da so bile leva čelnica, temenica in zatilnica popolnoma zdrobljene. Možgani so bili zmečkani. V sled tega je nastalo otrpnenje možganov in potem smrt. Božič je pred sodiščem priznal vsa navedena dejanja. O Lipovšku pa pravi, da mu je ta pritekel s pole-

nom v roki nasproti in proti njemu zamahnil, nakar ga je z enim udarcem pobil na tla. Temu oporekajo priče, katere jasno potrde, da ga je s kolom večkrat mahnil po glavi. Porotniki so uboj enoglasno potrdili, zanikali vprašanja o silobranu, potrdili lahko telesno poškodbo in razbijanje šip, na kar je sodni dvor obsodil obtoženca na tri leta težke ječe.

— **Pretep pri mrtvaškem odru.** Posestniku Janezu Svetcu je umrla poldrugo leto stara hčerka, katero je prišlo dne 18. decembra m. l. več domačih vaščanov kropit. Kakor običajno, so zlasti moški malo povasovali. Med temi se je nahajal tudi mizar Franc Knific in 18letni Franc Hočvar. Ko je šel prvi iz sobe, je prišel za njim Hočvar in mu rekel: »Gatarji noter ali pa spat!« Vnel se je med njima prepri, tekom katerega je Hočvar Knifica z nožem na glavi ranil. Prišla sta oba v sobo in se mirno vedla. Ko ga je pa kake pol ure kasneje nekdo opozoril, da na glavi krvavi, pograbil je na mizi ležeči krušni nož ter z njim vrezal odzadaj Hočvarja čez levo stran sedala in mu prizadejal globoko rano. Knific, ki svoje dejanje priznava in se zagovarja z razburjenostjo, je bil obsojen na sedem mesecev ječe.

— **Tajna razprava.** Na zatožni klopi pred ljubljansko poroto je sedel Janez Pangerc, 49letni dinar v Planini, tožen zaradi hudodelstva po § 127 kaz. zak. Posilil je neko ženo od rojstva bedasto priletno dekle in jo spolno zlorabil. Pangerc je občeval že pred nekaj leti s tožnico in je imel z njo otroka. Ker so porotniki z večino glasov krivdo obtoženca zanikali, ga je sodišče oprostilo.

— **S trebuhom za kruhom.** Predvčerajšnjem se je odpeljal v Ameriko z južnega kolodvora 139 Macedoncev in 20 Hrvatov, 12 Macedoncev je šlo v Švico, 150 Lahov v Rumunijo, 35 Slovencev na Westfalsko, 40 Hrvatov pa je prišlo na delo k Gruberjevemu prekopu.

Kinematografi »Ideal«. Spored za soboto 2., nedeljo 3. in ponedeljek 4. marca 1912: 1. Parterni akrobati. (Športni posnetek). 2. Modri kapitan Bernacle. (Amerikanska veseligras). — Samo zvečer). 3. Šestkratni dvobol Luke. (Velekomično). 4. Rešitev iz morskih globin. (Amerikanska senzacija). — Velezanimivo. 5. Resnični podmorski čoln v kinematografu. 5. Moric je malopridnež. (Velekomično: igra priljubljeni komik Prince.) V torek »Moč zlata«. (Drama Aste Nielsen).

Idrija

— **Izza nedeljskega shoda.** Zadnji shod, ki se je vršil v nedeljo 25. m. m. v Idriji, mi daje povod izraziti javno nekoliko samostojnih misli nasproti našim čitateljem. Shod, sklican po izvoljeni komisiji vseh treh strank, ki pridejo pri tako važnem vprašanju v poštev, ni opravi faktično svoje dolžnosti. Recimo, da se strinjamo s sklepom, ki ga je večina brez pomisleka sprejela, ostaja še vedno vprašanje končne rešitve, ki bi se bila morala na tem shodu tudi trezno uvaževati. Po mojem mnenju pride pri takih vprašanjih predvsem v poštev, kaj se da in kaj se ne da doseči, torej končni izid. Za take pomisleke pa shodi niso kompetentni, ampak jih je treba popreje študirati in skušati doseči tisto, kar je pametno in izvršljivo. Komisije sklep je bil ta, da se na shodu predlaga, da ostane stari pravilnik delavstva v veljavi in da se vztraja na tem kar se je od ministrstva priznalo. Pamenen sklep, ki ga je shod storil. Ali s tem še ni izvršen. Pred sklepom bi bilo treba najti pot, po kateri se bo boj nadaljeval. Ljudi, ki so bili na shodu morda drugega mnenja, ne gre majorizirati, marveč pridobiti za solidaren nastop do zmage. Predlagatelji so imeli dolžnost ljudem priporočati disciplino in taktično postopanje tudi izven shoda. Dokler ni boj odločen, se ima ostati pri starem pravilniku na celi črti, v kolikor ga je od strani delavstva mogoče izpolnjevati, če tudi na škodo posamezniku, saj gre tu za vse delavstvo. To sem hotel povedati tudi na shodu. Pa ljudstvo je bilo nestrpno in so vse pametno smatrali za zavijanje in podkupljivost, ne vem odkod? Posledice te nestrpnosti bodo posamezniki močno občutili, ker prepričan sem, da bo zopet tako kot je vedno pri takih bojih, pametni so žrtve na ljubo kričačem, ki za pametno delo niso nikjer na mestu. Če pa se bodo žrtve naveličale enkrat prenašati neizrekljivo breme, kar se bojim, da se zgodi, preden bo rudniški erar odgovoril na nedeljski shod. Potem lahko rečem, da je bilo nespametno, da se ni vseh okoliščin upoštevalo. Rudarska zadruga je stvor Falkenheimevega recepta, ki brez discipline delavstva ne pomeni nič. Ta shod pa je vprašanje samo s tem rešil. Žalostno je, da so pri tem nekateri, ki se jim je zaupanje poverilo, priporočali nekaj čisto iz demagogičnega stališča, ker so bili uverjeni, da je stvar pri današnjih razmerah neizvedljiva. Da se žito odpravi in nadomesti z gotovino z drugimi rudniki vred se v državnih zbornici ni razpravljalo. Potrdilo pa je ministrstvo vendar to, kar je tukajšnje rudniško ravnateljstvo sklenilo in treba je računati, če in kako se da stvar razveljaviti. Sem mnenja, da je treba računati z vsemi momentmi, ki stoje delavstvu nasproti. Priprave **edinstvo in doslednost delavstva samega tudi izven zborovalne dvorane.** Delavstvu pa priporočam naj sodi po delu ne pa po besedah, ki se v dejanja ne bodo nikdar spremenila. J. S.

— **Naročnikom »Zarje« v vednost.** Vsak naročnik lista »Zarje« naj zahteva pri plačevalju lista takoj od raznašalca potrdilo plačila.

Goriško

— **Podbrdo.** Deželna organizacija priredi v nedeljo dne 3. marca ob pol 4. pop. v prostorih Ivana Stravs javen shod z dnevnim redom: Kmet, delavec in socializem. Po javnem shodu bo zaupen shod v svrhu ustanovitve krajne politične organizacije.

— **Lokavec.** Okrajna organizacija ajdovska priredi v nedeljo dne 10. marca ob 3. popoldan javen shod z dnevnim redom: Kmet, delavec in socializem. Po javnem shodu bo zaupen shod za ustanovitev krajne politične organizacije.

Imate bolečine?

Nahod, trganje, glavobol, zobobol? Ste si nakopali bolezen vsled prepriha ali prehlajenja? Poskusite z okrepčujočim Fellerjevim fluidom z znamko »Elsafluid«, ki bolečine lajša in zdravi! Ta je istim izboren! To ni samo reklama! Tuceat za poskušnjo 5 K pošt. prosto. Proizvajatelj je lekar Feller v Stubici Elsin trg št. 252 (Hrvatsko).

Trst.

— **Sodrugom na znanje.** Politični odbor, ljudski oder, železničarsko tajništvo, železničarska I. skupina, zidarsko tajništvo, uredništvo »Stavbinskega delavca«, Pekovska skupina in uredništvo »Internationale«, so se že preselili v novi Delavski dom, ulica Madonnina št. 15.

— **Socialistična obstrukcija** v tržaškem mestnem svetu se nadaljuje. Zaradi nje so jezni skoraj vsi slovenski narodniki. Ti in italijanski nacionalci trobijo v svet, da hočejo socialni demokratje zavlačevati rešitev tega nujnega vprašanja. Nujno je postalo za nacionalce seveda šele, ko so začeli socialni demokratje obstruirati pogodbo. V »Piccolo« je pa sodr. Cerniut prav odgovoril nacionalcem, ko je dejal: Ako je vprašanje tako nujno, čemu silijo, da se mora ravno ta pogodba sprejeti. »Edinosti« je pa dejala približno: Večina je za pogodbo, čemu se torej socialni demokratje upirajo volji večine? Ti moj otrok ti. Večina je tudi proti slovenskim šolam. Čemu se torej narodnjaki upirajo volji in sklepom večine. Ako pa »Edinosti« ni obstrukcija prav, naj se kar nič ne baha; ko pride na vrsto predlog o šolskem zakonu, pride na vrsto menda narodnoslovenska obstrukcija. Kaj je ni dr. Rybač na javnem shodu že napovedal?

— **Pevski odsek »Ljudskega odra«** ponovno apelira na vse organizirane sodr., ako jim je kaj ležeče na obstoju edinega pevskega društva, kaj imamo, da pristopijo ter podpirajo to kulturno institucijo, ker nam sicer ne bo preostalo drugega, kot razpustiti zbor. Vaje se vrše vsak ponedeljek in četrtek ob pol 9. zvečer v gostilni »Internationale«. Pevski odsek je izdal izkaznice za podporno članarino, ki znaša letno 4 K, odnosno 34 vin, na mesec. Sodrug! Podpirajte nas, od Vas je odvisna usoda pevskega odseka. — Odbor.

— **N. D. O.** vabi slovenske zidarje na neki shod. Zakaj? Zato, pravi, ker gre za novo pogodbo z delodajalci in zato, ker hočejo socialni demokratje imeti posredovalnico dela v svoji organizaciji. V tolažbo odgovorimo, da je pogodba že sklenjena, da pride v ponedeljek v veljavo in da bo v ponedeljek že poslovala posredovalnica dela v konzorciju. Ako pa hoče N. D. O. zidarjem še kaj zboljšati, naj le!

Umetnost in književnost.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes, v soboto se igra prvič na našem odru izvirna ter efektna Funtkova drama »Tekma«, ki ji je ter snov zajeta iz umetniških krogov. Predstava se vrši za nepar abonente. V nedeljo popoldne ob 3. uri pri zelo znižanih cenah burka s petjem »Lumpacija Vagabunda«. Predstava se vrši izven abonementa za lože nepar; zvečer nepreklicno zadnjič v sezoni krasna lirska opera »Rusalka« (izven abonementa za lože par).

Vestnik organizacij.

Trbovlje. V nedeljo, dne 3. marca je v »Delavskem domu« ob 3. popoldne vaja pevskega zbora.

Skofja Loka. Odbor »Vzajemnosti« ima v nedeljo dne 3. marca ob pol 10. dopoldne sejo. Vsi odborniki naj prinese s seboj društvene trakove. Določijo se delegati za »Vzajemni« občni zbor.

Postojna. V nedeljo, dne 3. marca ob 5. popoldne se vrši v Vadalovi gostilni na Kolodvorski cesti ustanovni občni zbor postojnske podružnice splošne delavske zveze »Vzajemnosti« na Kranjskem. Dolžnost vsakega postojnskega delavca je, da postane član te delavske podružnice. Sodrug! v nedeljo vsi na ustanovni shod!

Trzin. Trziška podružnica splošne delavske zveze »Vzajemnosti« se ustanovi prihodnjo nedeljo dne 10. t. m. Ustanovni občni zbor se vrši 10. t. m. ob 3. popoldne v Pelarjevi gostilni. Sodrug! pridite vsi na shod!

Cerkveno razbojstvo v Čenstohovu.

Pjotrkov, 29. februarja.

Ob nervoznem zanimanju domačinov in ob ogromni udeležbi tujih poročevalcev se je v tork začel senzacijski proces proti menihu Macohu in njegovim zločinskim kumpantom. Vsi hoteli so prenapolnjeni in v vinarnah in kavarnah ni govora o drugih rečeh kot o čenstohovskem skandalu. Poljsko prebivalstvo je močno potro in smatra ves proces za nacionalno nesrečo. Katoličani so odpovedali z ozirom na škandalozno afero vse letošnje predpustne zabave in klerikalni listi so sklenili, da stvar svojim bralcem zamolče. Raztrosili so bajko, da je pater Macoh od vlade najet volhun; da jo raztrga, je vlada odločila, da se razprava ne vrši za durmi, ampak pred javnostjo.

Sodno poslojje, ki napravljaja imponanten vtisk, je oblegano od tisočglavne množice in vojaški in policijski kordon le s težavo varuje prost dohod do sodne palače. Poslušajoče občinstvo, ki se mora izkazati z vstopnicami, je skrbno izbrano; mnogo je visokih častnikov, vladnih uradnikov, pravoslavne in katoliške duhovščine v ornatu in do 50 časniških poročevalcev iz Rusije, Avstrije, Francije, Angije in Nemčije. Med poslušalci je tudi več tujih konzulov, predsednik moskovskega sodišča Pozniakov, ministrski odposlanec Vjazelnikov iz Peterburga. Sodišču predseduje ekscelencja Volkov, obtožbo zastopa prokurator Niedwiedzki in ne prokurator Lanszyn, ki je sestavljal obtožnico. Od poljskih in ruskih odvetnikov ni nihče hotel prevzeti obrambe Macohove, dasi je ponudil 40.000 rubljev, vsled česar je dobil ex offo zagovornika odvetnika Kleina.

Priloh obtožencev.

Močan vojaški oddelek z nasajenimi bajoneti pripelje v sodno dvorano glavnega obtoženca patra Damazija Macoha, 32letnega, širokoplečnega moža, ki izgleda mirno in hladnokrvno. Za sodno razpravo je po ukazu papeževem slekel belo haljo pavlanskih bratov in oblekel črno civilno obleko. Se v preiskovalnem zaporu je skušal zvaliti vso krivdo na Heleno Macohovo, ki da ga je popolnoma očarala in da je bil le slepo orodje v njenih rokah. Kaj je resnice na tej trditvi zločinskega katoliškega duhovnika, kažejo pisma, ki jih je pisal v zaporu Heleni in ki so došla v roke preisko-

valnega sodnika. V teh pismih roti svojo ljubico, da naj zavoljo katoliške cerkve in zaradi večnega zveličanja vzame vso krivdo nase...

Potrta in upadla sta obtožena duhovna sobrata: 39letni pater Izidor Starczewski in 47letni pater Bazilij Olesinski.

Glavno pozornost zbujata ženska junakinja čenstohovske samostanske tragedije, Helena Macohova, roj. Krzyzanowska, ki jo privede karé vojakov v sodno dvorano. V ječi je poročila zločinskemu patru otroka. Na obrazu in na vedenju obtoženke se poznajo sledovi duševnih muk, ki jih je prestala v preiskovalnem zaporu. Zsletna visoko in vitko raščena ženska, z enrgičnim, brihtnim obrazom je vsa sesuta in izgleda stara za svoja leta.

Končno pripeljejo vojaški ostale obtožence: samostanski sluga Jožat Blaskiewicz, samostanski ključavničar Perikiewicz, graver Cyganowski in kočijaž Panko, ki jih državno pravništvo šele naknadno obtožilo sokrivde.

Otvoritev razprave.

Predsednik Volkov je v svečanih besedah otvoril razpravo, se ozrl na skandalozne dogodke v jasnogorskem samostanu, ki obračajo na Čenstohovo pozornost vsega sveta in končal z zatrdilom, da bo »pravično sodišče iskalo pravično sodbo.«

Po generalijah je bila prebrana

obtožnica,

ki obsega v glavnem vse dogodke, ki sem jih opisal v zadnjem pismu. Interesantno je dejstvo, ki ga omenja obtožnica, da je umor poštarja Vavla Macoha veljal najprvo za

ritualni umor,

ki so ga naprtili židom:

27. julija 1910 so kmetje na vse zgodaj jutraj zagledali v reki Varti lesen zaboj, poleg njega rdečo blazino. Policija je dognala, da je razdejana zoja in v njej moško truplo, oblečeno v krvavo srajco in povito s platnom. V zoji so našli kos storje. Zdravniško sodna preiskava je ugotovila, da je umrl usmrčenec vsled težkih poškodb na glavi, prizadejanih v spanju. Domnevali so, da je bil umorjenec najprvo ommakljen in da so mu puščali kri. V umorjencu so agnosirali truplo Jerneja Woiziochowskega iz Kjelc, ki je šel kupovat posestvo in prenočil v Novoradomsku v nekem židovskem hotelu. Tudi žena njegova je v trupu spoznala svojega moža in bajka o ritualnem umoru je bila gotova, ko so našli v sobi, kjer je Woiziochowski prenočeval, okrvavljene blazine. Sum je potrdil neki poštni uradnik z izpovedjo, da je 25. julija zvečer opazoval hotelskega vratarja, kako je pripravljaj dolg zaboj. Hotelirja so zaprli in prav tako njegove uslužbence. Kar naenkrat pa se je vrnil Jernej Woiziochowski z zabavnega izleta v Krakov in mahoma razdril od antisemitov s slastjo razpredeno bajko o ritualnem umoru v Novoradomsku

Sledovi vodijo v samostan.

Neki železniški uradnik je opozoril na številke, utisnjene na najdeni storji. Izkazalo se je, da je trgovec Potok v Čenstohovu dobil blago, povito s to storjo, ki jo je z zabojem vred prodal v pavlanski samostan na Jasni Gori. Sum je letel na samostan in poizvedovanje je dognalo, da sta se v noči 26. julija mudili v bližini samostana dve kočiji, ampak noben čenstohovski voznik se ni oglasil. Nato je policija uprizorila po svojih pomočnikih vsem osumljenim voznikom prijančevanje, na katerem se je vozniku Parlaku razvezal jezik in povedal storijo, ki sem jo navedel že v prvem pismu. Voznik Panko, ki so ga prišli, je stvar priznal in izpovedal, da ga je bil pater Macoh po končani vožnji zarotil, da naj o vsej stvari molči in mu s križem v roki zagrozil

izgubo večnega zveličanja,

če izda skrivnosti, če bi imel tudi mesece presedeti v ječi. Nadaljni dogodki in aretacija krivcev je že znana.

Skandaloznih razmer, ki so vladale v čenstohovskem samostanu, se obtožnica s krščanskim usmiljenjem le narahlo dotakne. Namigne le, da sta imela tudi patra Izidor in Bazilij ljubavna razmerja, ki so ju toliko veljala, da sta se lotila cerkvenih nabiralnikov in samostanske blagajne. Za kakšne vsote sta olajšala samostan namigne obtožnica s kratko konstatacijo, da se je v cerkvenih nabiralnikih nabralo na leto več nego

milijon kron.

Obtožnica sklepa z obtožbo Damazija Macoha zaradi umora, ropu, ponarejanja listin, tatvine in poneverjanja, z obtožbo patrov Izidorja in Bazilija zaradi ropu, tatvine in poneverjanja. Ostalih pet obtožencev je obtožnih, da so pomagali pri navedenih zločinih.

Klerikalci se boje javnosti.

Zagovornik Helene Macohove predlaga, da se pri razpravi izključi javnost, češ da utegnejo te reči, ki jih spravi razprava na dan škodovati katoliški veri po vsem svetu. Predlogu se je pridružil tudi zagovornik zločinskega patra; sodišče je predlog odklonilo in sklenilo, da se javnost izključi le pri rečeh in dogodkih, ki žalijo moralni čut.

Zaslišavanje Macoha.

Obtoženi pater Macoh prizna, da je ubil svojega nečaka v hudem prepiru, ker je hotel od njega vedno več denarja. S Heleno Macohovo pravi, da je imel le platonsko razmerje. Tudi ne taji cerkvenega ropu in ponarejanja listin. Iz svojega samostanskega življenja pripoveduje, da je živel prve dve leti strogo po redovnih pravilih; potem pa se je začelo razuzdano življenje, ki so se ga udeleževali tudi ostali menihi. Imeli so ljubavna razmerja, obiskovali so javne hiše v Čenstohovu in Varšavi, dobivali vsakovrstne ženske obiske. V meniških celicah so praznovali divje orgije.

Voznik Panko izpove v smislu obtožnice, vendar jokane zatrjuje, da ni vedel, kaj je v zaboji, ki ga je odpeljal v samostan. Duhovnik mi je velel, pa sem ga ubogal.

Menihova ljubica Helena Macohova se za enkrat vzdrži vsake izpovedi, ostali obtoženci

priznavajo različne nekorektnosti, oporekajo pa obtožbi zastran sokrivde.

Doslej je bilo od 113 povabljenih prič zaslišanih 30, ki so vse potrdile trditve obtožnice. Razprava utegne trajati še šest dni.

ZADNJE VESTI.

OBČINSKA VOLILNA REFORMA NA SOLNOGRAŠKEM.

Solnograd, 2. marca. Deželni zbor je sprejel občinsko volilno reformo.

DEMONSTRACIJSKI OBHOD ZA VOLILNO REFORMO.

Budimpešta, 2. marca. Voditelji socialistične stranke so se že enkrat oglasili pri vrhovnem policijskem načelniku in mu naznanili manifestacijske ljudske shode za volilno reformo na raznih krajih mesta in manifestacijski sprevod, ki pojde po Andassyjevi cesti do jubilejnega obeliska. Vrhovni policijski načelnik Boda je sprejel naznanilo v vednost in dovolil priredbe.

OBSTRUKCIJA V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Budimpešta, 2. marca. Predsednik naznanja, da prosi poslanec Bertan (Justhovec) za 16-dnevni dopust. Na predlog posl. Justha zbornica v poimenskem glasovanju dovolil naproseni dopust. O nadaljnjih dopustih se razvije dolga debata o poslovniku, na kar predsednik prekine razpravo in predlaga, da se postavi na dnevni red jutrišnje seje: 1. Nadaljevanje debate o dopustih, 2. Nadaljevanje brambne debate. Posl. Antal (vladna stranka) predlaga ob velikanskem hrupu skrajne levice, da se razprava o brambni reformi postavi na prvo mesto. Posl. Appony in Hollo se upirata temu predlogu. Predsednik odredi glasovanje, toda v splošnem hrupu so predsednikove besede nerazumljive in se seja prekine. Po kratkem odmoru se glasovanje ponovi; skrajna levica demonstrativno zapusti dvorano, na kar zbornica sprejme Antalov predlog.

KROJAŠKA STAVKA NA NEMŠKEM.

85 tvrdk se je udalo.

Berlin, 2. marca. Od berlinskih krojaških tvrdk jih je sprejelo 85 novo tarifno pogodbo. Krojači so v teh tvrdkah že pričeli z delom.

ORJAŠKA STAVKA NA ANGLEŠKEM.

Brezuspešna pogajanja.

London, 1. marca. Minister-premier Asquith je naznanil v poslanski zbornici, da so posestniki valeskih in škotskih rudnikov ter zastopniki rudarjev odklonili posredovalne vladne predloge, vsled česar so se konference prekinele. Za ponedeljek je napovedal vladno izjavo o konfliktu v premogovni stroki.

Nadaljevanje pogajanj v ponedeljek.

London, 2. marca. Zbor rudarske zveze je sklenil soglasno, da se prepusti vprašanje individualne minimalne mezde izvrševalnemu odboru; izvrševalni odbor rudarske zveze je pooblaščen, da nadaljuje pogajanja in da skliče v slučaju potrebe konferenco.

London, 2. marca. Pogajanja med rudniškimi posestniki in rudarji se nadaljujejo v ponedeljek.

Zakonita uvedba minimalne mezde.

London, 2. marca. Na konferenci rudarjev je izjavil ministrski predsednik Asquith, da je vlada trdno odločena, če se minimalna mezda ne doseže zlepa, da jo vpelje z zakonom. Na plečih tistih, ki nasprotujejo minimalni mezdi, visi velikanska odgovornost.

Zakonski načrt delavske stranke.

London, 2. marca. Parlamentarni poročevalec »Timesov« javlja, da je delavska stranka izdelala zakonski načrt za uvedbo minimalne mezde. Zakonski načrt bo obsegal skalo minimalnih mezd, ki jo je sklenila rudarska zveza 2. februarja.

Zakonski načrt vlade izdelan.

London, 2. marca. Časopisje poroča, da je zakonski načrt o minimalnih mezdah v premogovnikih trgovski urad že izdelal in da ga vlada prihodnji teden predloži parlamentu.

Začetek splošne stavke.

London, 2. marca. Število stavkajočih premogarjev znaša že nad milijon in narašča od ure do ure. Nad 3000 rovov je zapuščenih.

Pomanjkanje premoga v industrijskih središčih.

London, 2. marca. V industrijskih središčih se že občuti pomanjkanje premoga. Plavže v Sheffieldu so včeraj pogasili in fabrike naznanjajo, da ustavijo jutri svoj obrat. Železniške družbe napovedujejo, da zmanjšajo vlakovni promet, da zmanjšajo vlakovno osobje in da nastavijo čuvaro v varstvo železnic.

Železničarska pomoč.

London, 2. marca. Železničarji so zagrozili, da ne bodo prevažali vojaških čet, dokler bo trajala stavka.

Posledica premogarske stavke v parni plovbi.

London, 2. marca. V Glasgowu stoji okrog 50 parnikov vsled pomanjkanja premoga.

Konec boja?

London, 2. marca. Funkcionar rudarske zveze je izjavil, da bo stavka končana najbrž koncem prihodnjega tedna in da se pogajanja završe ugodno za premogarje.

ČENSTOHOVSKI CERKVENI RAZBOJNIKI PRED SODIŠČEM.

Danes konec zaslišavanja.

Pjotrkov, 2. marca. Proces je že tako napredoval, da pričakujejo že danes konec zaslišavanja. Sodba se razglaši prihodnji teden, najbrž v sredo.

Samostanski prior potrjuje razbojstva čenstohovskih menihov.

Pjotrkov, 2. marca. Veliko pozornost je zbudilo pismo ubežnega priorja pavlanskega samostana, patra Reimanna, ki z odločnimi in jasnimi besedami potrjuje orgije, prešestva in tatvine pavlanskih menihov.

Izpovedba Helene Macohove.

Pjotrkov, 3. marca. Med napeto pozornostjo sodišča in poslušalcev je podal zagovornik Helene Macohove v imenu svoje klientinje naslednjo izjavo: Helena priznava, da je imela razmerje s patrom Damazijem Macohom in da je prejela od njega velike denarne svote. Taji pa, da bi bila imela s patrom razmerje, ko je bila poročena, prav tako tudi pravi, da ni vedela, odkod je dobival pater denar (?).

KORUPCIJA NA RUSKEM.

Država osleparjena za 100 milijonov rubljev.

Peterburg, 2. marca. V procesu vsled podkupljenja in izsiljevanja so bili obsojeni: polkovnik Glottov in kolegijski predsednik Aleksejev po tri leta, kolegijska svetnika Mordvinov in Gerasimov po dve in pol leti na prisilno delo. Pet uradnikov so odpustili. Uradna revizija je dognala, da so birokratični imenitniki osleparili v rusko-japonski vojni državo za ogromno svoto 100 milijonov rubljev.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Italijanski poraz.

Carigrad, 2. marca. Iz Homsa poročajo: Dne 27. februarja popoldne so izkrcale italijanske vojne ladje pri Zeletinu, po dvehurnem bombardiranju 300 mož, ki so jih sprejeli Arabci s hudim ognjem. Italijani so morali pobegniti v čolnih, izgubili so 40 mrtvih in 67 ranjenih, 62 mož pa je bilo vjetih. Arabci so imeli 30 mrtvih in 56 ranjenih.

Turški uspeh.

Lipsko, 2. marca. Znani vojni poročevalec baron Binder-Kriegelstein brzojavlja »Leipzig. Neueste Nachrichten« iz turškega tabora: Grič Mergeb, ki obvlada homsko obalo in so ga bili Italijani osvojili s 14.000 možmi, so Turki zopet vzeli nazaj. Boj je bil jako srdit. Turki so imeli 20 mrtvih in 80 ranjenih, Italijani pa so baje izgubili vsega kup do 1000 mož, med temi 600 mrtvih.

Boj z Arabci.

Rim, 2. marca. »Messaggero« poroča iz Tripolisa: Poizvedovalni oddelek, ki je bil prodril do Bu Edina, je zadel na večji arabski oddelek. Italijanska konjenica je skušala napasti sovražnika od strani. Arabci so se krepko uprli. Rzvilo se je živahno streljenje. Slednjič so Italijani Arabce razkropili; Arabci so imeli sedem mrtvih, 15 pa so jih Italijani vjeli.

Skupno posredovanje velevlasti.

Berlin, 2. marca. Od merodajne strani poročajo, da store velevlasti v najkrajšem času skupen korak glede na posredovanje med Italijo in Turčijo. Ruski, nemški, avstro-ogrski in francoski poslanik bodo v Rimu uradno vprašali, pod katerimi pogoji bi bila Italija pripravljena skleniti mir s Turčijo. Gre samo za informacijo, od nje izida bo odvisno, ali store potem velevlasti še nadaljne korake v Carigradu.

POLOŽAJ V TURČIJI.

Previdni kapitalisti.

Carigrad, 2. marca. Ravnateljstvo otomanske banke je naročilo vsem svojim podružnicam na Turškem, naj postopajo z veliko previdnostjo pri sklepanju pogodb in pri dovlitvi kredita. Tozadevno okrožnico utemeljuje s kritičnim notranjim in vnanjim položajem.

PERZIJSKE HOMATIJE.

Nejasen položaj.

Teheran, 2. marca. Sodijo, da se bližajo pogajanja s prejšnjim šahom koncu. S Šaha ed Davlejem ni bil možen sporazum. Po uradnih vesteh je položaj v Rešedu in okolici brezupen. Zdi se, da pristaji prejšnjega šaha popolnoma obvladajo situacijo.

ODARITJE NOVIH ZLATIH POLJAN.

Nikolajevsk, 2. marca. Ob Samurju, dotoku Amurja, so odkrili nova zlata polja, kjer je preje okolo 300 Kitajcev in Korejancev skrivaj nabiralo zlato. Zlata polja so vzele angleške družbe v zakup.

KITAJSKA REPUBLIKA.

Vojaški upor v Peking.

Rim, 2. marca. »Agenzia Stefani« poroča iz Pekinga z dne 29. febr.: Snoci so izbruhnili v tatarskem delu mesta, ki je približno pol kilometra oddaljen od italijanskega poslanstva, med vojaštvom hudi boji, ki so povzročili živahno streljanje med uporniki in drugimi vojaški. Boji so se naglo razširili na druge mestne dele. Ob enem so zanetili ogenj na več koncih mesta. Tisti mestni del, kjer so poslaništva, je popolnoma varen. Italijanski poslanik Sforza je poslal oddelek italijanskih mornarjev, ki so spravili v varnost francoske usmiljenke, več angleških misionarjev in tri francoske žurnaliste.

Veliki požari.

Peking, 1. marca. Včerajšnji nemiri so trajali pozno v noč. Požari, ki so jih bili zanetili, so se zelo razširili in napravili veliko škodo. Uporniki zapuščajo s svojim plenom mesto. Mesto gori še vedno na več koncih. Tujcem se ni zgodilo nič zalega.

Boj z uporniki.

London, 2. marca. Reuterjev urad poroča iz Pekinga z datom včerajšnjega dne: Boji med uporniki in ostalimi vojaški so trajali ves dan. Deset roparjev so prijeli in ustrelili. Večina upornikov je zapustila mesto še pred dnevnim svitom. Požar so udušili; škode je za tri milijone funtov šterlingov. Po mestu hodijo vojaški oddelki.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Izjava.

Podpisana izjavljam, da bom brez pardona vsakega, ki bi se drznil o moji osebi trditi kaj podobnega, kar se je od moje sorodnice skušalo naprtiti meni, oziroma hiši, kjer služim, pozvala pred sodišče.

Franciška Lukan,
prodajalka O. K. D. v Spod. Idriji.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

skladišče oblek — domačega izdelka — za gospode in dečke. — Velika izbira tu — in — zemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

Kavarna „Central“.
Danes in vsak dan
== koncert ==
dunajskega dam. elitnega orkestra.

Z velespoštovanjem

Štefan Miholič, kavarnar.

Zahvala.

Podpisani sem naročil pri „Produktivni zadrugi ljubljanskih mizarjev“ v Ljubljani celo pohištvo, spadajoče v mizarstvo stroko, katera mi je izvršila vse delo v mojo največjo zadovoljnost; tako da si štejem v dolžnost, istej na tem mestu izreči zahvalo ter isto tudi drugim toplo priporočam.

V Škofji Loki, dne 27. februarja 1912.

Slepnik Josip,
železničar.

Zastopnike in potnike

za sukneno za gospode in dame, ki bodo obiskovali privatne naročnike sprejme proti visoki proviziji, eventualno pozneje proti stalni plači prva razpošiljalnica suknar. Ponudbe pod „WELTFIRMA 952“ na anonimno ekspedicijo M. Dukes Nachf., Dunaj I/1.

Najbolj zdrava kavina pijača je že 20 let
Kathreinerjeva Kneipova sladna kava.
Resničen nadomestek kave!
Kathreinerjeva prava sveža kava.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

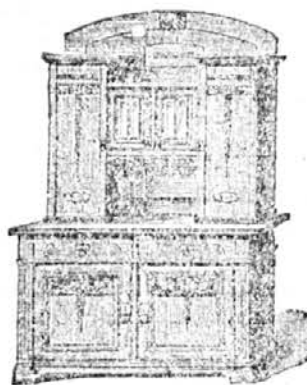
Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema glavicama, 80 cm dolgi, 60 cm ši, polnjena z novim, sivim, prav stanovitim puhastim perjem 16 K; napolnjen 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 350 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm ši, 13, 14 70, 17 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm ši, 4 50, 5 20 in 5 70 K, spodnja pernica iz močnega, črnatnega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12 80 in 14 80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franco. Lahko se franco zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.

S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Kavarna Leon
Celo noč odprto
Celo noč odprto

Kavarna Unione v Trstu
ulica Caserma in Torre Bianca
:: se priporoča. ::

Izdelki solidni.

Zmerne cene.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga

Fr. Kapus, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 11. . . . Kolizej.
Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, ::: podobe, zrcala, otročje vozičke itd. :::

Sprejemajo se tudi opreme hotelov.

Francosko žganje „Diana“

je najbolje domače sredstvo

dobiva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni gospoda Gabriela Piccoli in pri gosp.:

Franc Babič, Berjak & Šober, Viktor Cantoni, B. Čvančara, L. Češnovar, Marija Jemec, Ivan Jelačin, A. Jerše, Anton Kanc, Lod. Kotnik (Šiška), J. Krivic, Ant. Krisper, Leskovic & Meden, Antonija Mehle, Tomaž Mencinger,

Josip Mihelič, J. Oblak, J. Perdan, V. Petričiča nasl. J. Samec, Ivan Pintar (Šiška), J. Rosshäupl, A. Stacul, A. Sušnik, A. Šarabon, F. Sark, M. Spreitzer, Franc Terdina, J. Vodnik (Šiška) pr

„Konsumnem društvu“ za Ljubljano in okolico.

Stavbena in gostilniška zadruga Delavski Dom v Trbovljah

r. z. z. o. p.

Vabilo na redni občni zbor

ki bo v nedeljo dne 10. marca 1912 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih „Delavskega doma“.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorništva.
4. Sklepanje o čistem dobičku.
5. Raznotherosti.

V Trbovljah, 25. svečna 1912.

Peter Grobler.

Za načelstvo;

Ignacij Sitter.

Naznanilo in priporočilo.

Vljudno naznanjam slavnemu občinstvu da sem prevzela, staro, dobro znano

gostilno „pri Raku“

Krakovski nasip št. 4.

Točila bodem vedno sveže pivo in dobra pristna vina. Skrbela bodem tudi za dobro kuhinjo; gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. — Sprejmejo se tudi naročniki na kosilo in večerjo. — Kosilo od 50 vin. dalje, večerja pa od 28 vin. dalje.

Istotam se takoj odda majhna meblovana soba s hrano.

Za prijazen in obilen obisk se najtopleje priporoča

AVRELIJA SETINA, gostilničarka.

Če hočeš kaj zanimivega čitati, tedaj pojdi po 2. snopič

Doylovih detektivskih povesti

SHERLOCK HOLMESA

ter se naroči na nadaljnje

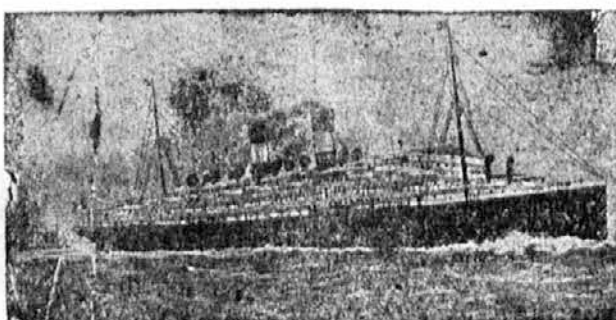
Kje? Pri tiskarji Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani ali pa v vseh drugih knjigarnah

Potniki v severno in južno Ameriko

voziijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električna razsvetljava, brezčinski brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopeljo itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakavrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodv. ul. 26.